

# Foredrag om Wittgenstein v/Steen Brock

**Mandag d. 27. april kl. 13.00 – 15.00: Den tidlige Wittgenstein**

**Tirsdag d. 28. april Kl. 10.00 – 12.00: Den sene Wittgenstein**

Østrigeren Ludwig Wittgenstein (1889-1951) er uden tvivl den mest indflydelsesrige filosof i det 20. Århundrede. Med sit ungdomsværk *Logisch philosophische Abhandlung* (1921) blev han snart en stor stjerne på den filosofiske himmel og inspirerede en række filosofiske skoler, som opstod indenfor den såkaldte analytiske filosofi. Men da han endelig blev ansat ved et universitet, i Cambridge 1929, overraskede han alle ved konsekvent i resten af sin levetid at problematisere hele grundlaget for den analytiske filosofi i forsøget på at udvikle en ny form for filosofi. I denne såkaldte senfilosofi, som er udfoldet i snesevis af post-mortem udgivelser, er der fokus på mennesket som et handlende væsen, der er er situeret historisk og kulturelt, men som trods alt er et frit væsen. Der er fokus på, at historie og kulturel baggrund er en *byrde*, men også en nødvendighed, eftersom en fri og frejdig konstruktiv handlen som regel - senere – i historiens klare lys – vil fremstå som et slag i luften, altså som en ikke signifikant eksperimenteren.

Både den tidlige og den sene Wittgenstein er interessant for arkitekturen. Og han brugte faktisk tiden mellem 1921 -29 på at udtænke og bygge et hus til sin søster i Wien. Den unge Wittgenstein er præget af de samme formalistiske og strukturalistiske tanker, der fører til funkis stil og BAUHAUS. Det gælder om at kunne operere med rene former og lade nye former opstå som funktionelle koblinger formerne imellem. Bygninger er til for at de enkelte rum og etager indgår i en samlet plan, og hvor der intet overflødig uvæsentligt er installeret. Pointen er at kun derved sættes mennesket fri til sine æstetiske og emotionelle responser. Arkitekturen skal ikke påbyde men frisætte og give et frirum fra alle mulige symboler og signaler.

Den sene Wittgenstein tænker mere kulturhistorisk og de to grundbegreber er ”sprogspil” og ”livsform”: Den menneskelige livsform er kendetegnet ved, at tænkning udfoldes som led i praktiske handlemåder, sprogspil, og disse spil lapper ind over hinanden og tager elementer fra hinanden. En bold kan bruges til fodbold eller til at knuse en rude, og en jakke kan være en brugsgenstand eller en udstillingsgenstand, ligesom Elvis tøj i Graceland-Randers. Vore sprogspil kan reguleres af regler, men reglerne determinerer ikke spillene. Derfor ”ligger vi i kamp med sproget”, for vi må hele tiden prøve at justere og bryde med reglerne for vores brug af sproglige symboler. Således bliver også arkitekturen en kamp om ”symboler”, hvor man er tvunget til at tage fortidige symboler med ind i nye konstruktioner, samtidig med at man bevidst udfordrer de etablerede betydninger.

Både den tidlige og den sene Wittgenstein ville gå i mod Vitruvius og tredelingen: form –

funktion – betydning.

Det ligger i hans form-begreb, som snarere drejer sig om en ”formende tydning med funktion”. Det leder frem til en interessant sammenligning mellem Wittgenstein og Ernst Cassirers ide om de symbolske formers filosofi, og denne parallel skyldes at begge filosoffer er stærkt inspireret af Goethe og ideen om metamorfose (formforanderlighed)

### **Steen Brock**

Dr. Phil. på en afhandling om Niels Bohr og kvantefysikkens filosofi.

Kulturfilosof (Forelæsningsrække ved Humboldt Universitat zur Berlin kan downloades pa: <http://pure.au.dk/portal/files/41412787/kulturphilosophie.pdf>)

Underviser i verkmessighed og arkitektur pa filosofistudiets Grundfagsprojekt

Seniorforsker i flere projekter om madkultur, landskabsplanlegning og miljoregulering